

prevažne na základe vzorov, stretávame sa v každodennosti čoraz viac s postavami, ktoré sú poznačené mediálnymi typmi. Takýmito spätnými vplyvmi poznačujú zákony médií reálne stavy skutočnosti. Nielen mediálne zobrazovanie skutočnosti, ale aj sama mimomediálna skutočnosť je odteraz popretkávaná mediálnymi určeniami.

c/ Marginalizácia geografických rozdielov

Po tretie, telekomunikácia vedie ku generálnemu útoku na základné koordináty našej bežnej skutočnosti. Priestor a čas, základné dimenzie, ktorými sa vyznačuje naša každodenná skutočnosť, sa telekomunikatívne čoraz viac vyradujú. Tam, kde vládne rýchlosť svetla, strácajú priestorové vzdialenosti význam. Mizne osobitosť miesta, lebo elektronicko-mediálna výbava umožňuje obísť všetky lokálne osobitosti: zo všetkých miest možno používať rovnaké komunikácie. Priestor a čas, tradične zaužívané základné koordináty nášho sveta, sa stávajú niečím marginálnym.

d/ Strata závažnosti

Po štvrté, naše chápanie skutočnosti trpí nápadnou stratou závažnosti. Možno to pochopiť predovšetkým na príklade mediálnej skutočnosti. Dotieravosť mediálnych zobrazení už nevytvára spoluúčasť, ale skôr indiferentnosť. Rovnaké obrazy – nech sú naaranžované alebo myslené akokoľvek pôsobivo – ktoré môžeme sledovať ten istý večer na viacerých kanáloch alebo sa opakujú počas viacerých dní, strácajú svoju účinnosť i pôsobenie. Senzácia plus opakovanie vytvára indiferentnosť. Okrem toho médiá prezentujú svoje obrazy a správy aj tak čoraz viac v štýle hry a zábavy. K tomu pristupuje skúsenosť manipulácie. Spomeňte si, ako sa v správach o vojne v Perzskom zálive často vydávali za skutočnosť technologické simulácie, kým na druhej strane správy nikdy neukazovali skutočnosť obetí. Alebo si pripomeňme „pixel-techniku“, ktorá perfektným spôsobom manipuluje obrazy – údajných svedkov skutočnosti. Zaiste: „What You See Is What You Get“ – lenže to, čo nemáme vidieť, sa nám ani vôbec nepodáva, a v tom, čo sa nám podáva, nikdy nevieme, do akej miery ide o dokument skutočnosti alebo iba o produkt vysielateľa. Preto už celkom nedôverujeme skutočnosti poznačenej médiami. Tendencia je taká, že skutočnosť stráca naliehavosť, závažnosť a závažnosť. Čoraz viac sa chápe ako ľahká, premenlivá, posúvateľná. Skutočnosť už nepokladáme za až tak skutočnú, už ju neberieme až tak vážne ako kedysi. Náš postoj ku skutočnosti je čoraz viac taký, akoby skutočnosť bola úplnou virtualitou alebo simuláciou. A to prináša so sebou prirodzene zmenu našich spôsobov správania a konania: aj tieto sa čoraz viac stávajú simulačnými, premenlivými, zameniteľnými.

Nazdávam sa, že nie je možné prehliadnúť, ako mnohé naliehavé a stiesňujúce fenomény dnešnej reality podliehajú tejto médiami indukovanej virtualizácii alebo derealizácii nášho chápania skutočnosti. Bolo by nesprávne, keby sme to nechceli priznať, ale ešte nesprávnejšie by bolo, keby sme z toho vyvodzovali paušálne odsudzovanie médií, ako sa to príliš často deje v tradícii zatuchnutých prvkov európskej kultúrnej kritiky.

e/ Osvietenské pôsobenie mediálnej skúsenosti

Rovnako nemožno prehliadnúť, že k mediálnej skúsenosti patrí aj isté osvietenské pôsobe-